

Különös szerencse

Valamikor a polgári is jó iskola volt, manapság a gimnáziumra is azt mondják, nem elég. Csak az egyetem, az igen! Vagy mégsem csak az? Bácsághi Katalin és Hegedűs István is megpróbált bejutni az univerzitás „pontokkal örzött” kapuján, de

nem sikerült. Most mind a ketten szakmát tanulnak. Nagyon el van keseredve? — Dehogyan vagyok — feleli Bácsághi Kati — Őszintén szólva csak azért jelentkeztem a magyar—német szakra, mert nem mertem a fogorvosira jelentkezni. Hát ez a kettő hogy kerül össze? — Fogorvos szerettem volna lenni annak előtte és most is. A tanári pályát csak azért választottam, mivel jól beszélek németül, gondoltam, az egyetemen majd kamatoztatom tudásom. Szerencsére nem sikerült a felvételi. Így most inkább egyenesben vagyok.

A foglalkásán dolgozik, mint első éves fogtechnikus tanuló. — Nem sokat tudok még, hiszen csak most összel kezdtem. Megtanultam a műszerek nevét, a sablonkészítést, polírozást, ilyesmiket. Havonta egyszer Budapestre utazom az iskolába. Nem sokan járunk Szegedről, ez a szakma még meglehetősen új.

Bácsághi Kati a megfogulatlanul csaknem egyetemre juttatta. Így viszont szakmát tanulhat, olyat, amit szeret. Hegedűs István esetében is az a megnyugtató, hogy a szakmájában megtalálta, ami neki való. Ő még tavaly érettségizett, s most másodéves gépjárművillamosági szerelő a 10. AKÖV-nél.

— Már tudom, hogy csak álmodtunk. A közgazdasági egyetemre jelentkeztem, külkeres szerettem volna lenni. Sok reális alapja

nem volt: elég jól ment a suliban az orosz, ennyi. Többé nem is jelentkeztem egyetemre, inkább majd később megpróbálom vállalati ösztöndíjjal felsőfokú villamosipari technikumba menni.

Jelenleg is tanul és dolgozik. Az AKÖV-nél 120 ipari tanuló sajátítja el szakmáját, nyolc másodéves villamosági szerelő a társa.

— Az irányítás, a segítség meg elkel, de azért már meglehetősen önállóan dolgozunk. A legtöbbet Molnár Géza bácsitól tanultunk, szerintem ő a legjobb felújító szakember Szegeden.

— A munkámmal meg vagyok elégedve, a körülményekkel már kevésbé — folytatja. — Az majd csak akkor lesz jobb, ha felépül az AKÖV új műhelye. Nem tudom, itt lesz-e még addig? Jövő ősze aktuális a katonaság is. Majd meglátjuk!

Az egyetem kapui zárva maradtak Bácsághi Katalin és Hegedűs István előtt. Nem szomorkodnak miatta. Ma már tudják, hogy nemcsak az egyetem boldogítja!

F. K.

A kinek egyszer is kézbesítette már a posta az egyetemi vagy főiskolai felvételi bizottság elutasító határozatát, az nem egykönnyen felejtí el. Nem is lehetne megkövetelni senkitől, hogy felvállról vegye az ilyesmit, mert ha valóban komolyan készült a továbbtanulásra, érthetően fáj neki a kudarc. Igaz, sokan nem túlságosan nagy elhivatottsággal indulnak az egyetem felé, s értük bizony nem nagy kár, ha kiesnek a rostán. Fontos az, hogy végülis mindenki megtalálja számítását, örömet a munkában. Azt hiszem, világos fejjel mindenki megértheti, hogy annyi hely nincs sem egyetemeken, sem főiskolákon, sem a felsőfokú technikumokban, hogy valahány fiatal, aki oda vágyik, be is kerüljön. Mint amilyen nagy szükség van mérnökökre, tanároknak, orvosokra, legalább olyan nagy szükség van kiváló képzettségű szakmunkásokra. Tanult emberen nemcsak azt értjük, aki egyetemet végzett: számtalan lehetőség van arra, hogy valaki tanuljon, csak meg kell ragadni az alkalmat. Nincs itt semmi baj! Előbb-utóbb minden fiatal talpra áll, akit nem vettek fel az egyetemre. Dolgozik, tanul, megtalálja helyét a társadalomban. Ezt bizonyítja most néhány példánk is.

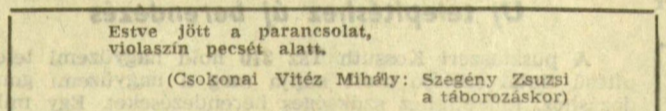
Edződik az ember

Hangulatos kis legényszobája van a szülői házban Lázár Istvánnak, a katonai behívó várományosának. Persze remekül érzi magát itthon, amikor hazajön a finommechanikából, de gyakran gondol már a közelgő költözködése is. Mert ha megjön az a papír, akkor a legényszobát legénységi szoba váltja majd fel, s a lezser melegítőt feszes katonai egyenruha.

— A fiúk közül sokan tartanak tőle, emlegetik a reggeli tornát, a gyakorlatozást, küszabot, ilyesmit. En nem félek a két évtől. Világéletemben szerettem sportolni, most ezzel is úgy vagyok. Nem baj, hadd jöjjön, jól esik az a mozgás, edződik az ember.

A Radnóti autószerelő szakközépiskolájában végzett. Zsebben a szakmunkáslevél, megvan a „jogs” is, úgyhogy már bele is képzelte magát egy katonai teherautóba vagy dzsipbe. Reméli, hogy a gépkocsizókhoz kerül. Már csak azért is, mert szereti a kocskákat, a szerelést meg a technikát általában. A Radnótiban végig szíves volt a szaktárgyakból. Csak azokból, mert elsőben, másodikban a többitől, ahogy mondja „eljárt az esze”, s ez később meg is bosszulta magát. Eppen a felvételijén.

Mert az érettségi után

Estve jött a parancsolat, violaszín pecsét alatt.

(Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor)

egyetemre jelentkezett. A jogi paragrafusok vonzózták, s vonzózták még mindig, a kudarc ellenére is. Az egy-pontos „vereség”, amelyet a felvételi bizottságtól szenvedett el, nem szegte kedvét, az angyalbőr esztendei után ismét próbálkozik. Talán levelező hallgató lesz, talán

nappali. Nem könnyű előre tervezni. Most inkább a közeli jövő, a katonaság köti le gondolatait.

És még valaki: Judit, akinek harmadik éve udvarol, s aki talán most ugyanúgy érez, mint Csokonai szegény Zsuzsija a táborozáskor.

Fölfelé a szakmában

— Hogy van-e nálunk „politikus”? — kérdezi vizsgáló Sarnyai Vencel, a XI. számú Autójavító Vállalat igazgatója. — Tizenkét szakmunkás dolgozik itt közülük, három jelenleg katonán, kilenc pedig ipari tanuló. Úgyes, értelmes gyerekek, meg vagyok velük elégedve.

Az egyik a sok közül Szalóki Géza. Négy évig tanulta az autószerelő szakmát a politéchnikai oktatás keretében, s miután 1963-ban érettségizett a Rózsa Ferenc gimnáziumban, minősítő vizsgát tett belőle. Augusztus 1-én beállt a vállalat ipari tanulóknak, de miután

felvették a műgyetemre, ősszel Budapestre utazott.

— Az ott töltött két év-rol jobb, ha nem beszélünk — mondja. — Nem ment a tanulás. Csak egy félév vizsgáit tettem le hiba nélkül. Szóval visszajöttem, s most augusztus óta megint az autójavítóban dolgozom.

Hányan jártak ide annak idején a gimnáziumból?

— A mi osztályunkból rajtam kívül négyen. Kettő most is itt van, egyik innen ment katonának, a negyedik főiskolára jár.

Bár Szalóki Géza sem adta még fel. A műgyetemi „kirándulásnak” a tanul-

sága számára, hogy a tanulás is munka, amit nagyon komolyan kell venni. Ha tavaszra szakmunkás lesz, majd megpróbálja a felsőfokú technikum esti tagozatát. S ha sikerül, később ismét a műgyetemet.

Kisebb kerülőt tett Körösi László, így már előbbre is jutott. Ő 1962-ben végzett a Rózsa Ferencben, 1963 augusztusában szakmunkás lett.

— Azért az egyetemmel csak megpróbálkoztam — meséli. — Tavalyelőtt felvételtem a jogi karon, de egy ponttal kevesebbem lett a szükségesnél. Nem baj, most már elsőéves vagyok a Bláthy Ottó Felsőfokú Villamosgépipari Technikum levelező tagozatán. Már zárthelyit is kellett írni. Remélem, sikerült.

Az autójavítóból, csak itt Szegeden, negyvenen tanulnak. Nem sok ez?

— Nem. Örülünk a fiatalok ambíciójának — veszi vissza tőlük a szót Sarnyai Vencel —, mert szükségünk van tudásukra. Körösi László például 1600 forintot keres nálunk, mint szakmunkás. S mert jó szakmunkás, szívesen látnánk magasabb munkakörben is. Bár ezek a fiatalok szeretik a fizikai munkát. Volt már köztük, akit adminisztrátori feladattal akartunk megbízni, de kérte, hagyjuk a helyén. Tehát nem az íróasztal után kepezkednek, hanem nagyobb tudást, magasabb képzettséget akarnak szerezni. S ez megegyezik a vállalat érdekeivel is.

S. M.

Doboz és paragrafus

Ketten készítik a dobozt: ő és a gép. Csak hogy a kapcsolómasina régi munkaerő már a cipőgyár műhelyében; ő meg, Darázs Franciska mindössze mészfel hónapja került ide.

A nagyszemű, hosszú szempillájú kislány a jogi doktorátus meg egy majdani előadói állás aspiránsa. Meglehet rá minden reménye, felvételije sikerült, máris az állam- és jogtudományi kar gólyájának tekintheti magát, bár az ideit évnnyit még nem szőlította az előadóterem padjaiba. Franciska ugyanis előfelvételes. Egy évet dolgozik az üzemben, közben konzultációkon is részt vesz, aztán jövő szeptemberben birtokba veszi helyét a másik „műhelyben”, a tudományában is.

Annak a birtoknak a meg-

szerezése bizony nem volt könnyű. Sokat kellett tanulni érte, mégpedig egyfolytában: a május 9-iki virágos ballagást virágtalanabb idők követték. A június 14-iki sikeres érettségi csak lélegzetvételnyi szünet volt a lélegzetállító izgalomra; aztán újabb hajrá a felvételi napjái.

— Hát akkor mindenről le kellett mondani, táncról, moziról, de még a tévé is megszűnt a számomra — emlékezik most a nekibuzdulás nyári napjaira.

Legjobbban persze a tánc hiányzott, mert hát mégis csak jobb vidáman tangózni a Hungáriában, mint ránkötött homlokkal járni a történelem szármegteget. Hanem a történelmi séták meg az irodalomban tett kirándulások végülis meghozták a várt

eredményt. Június 24-én végsőképp fellelegezhetett: 18 és fél pontot mondhatott magáénak, többet, mint amennyi éves akkor volt.

Hogy érzi magát a dobozkészítőben?

— Jól. Eleinte egyhangúnak találtam, de aztán egyre jobban megkedveltem a kapcsolást. Hétszáz doboz a napi teljesítmény, volt már, amikor nyolcszázat sikerült készíteni. Valahogy örömmel telik benne, ha többet csinállok.

Búcsúzóul még hozzátesszi, hogy sok mindent másképp lát, teljesebb képe van a világról, mióta együtt dolgozik a gyáriakkal. Mert sok mindent tanult ugyan az iskolapadban, de a munka megbecsülését itt, az üzemben tanulta meg igazán.

S. M.

Szavó tesszük

Megcsonkított fák

A DÁV nagyarányú munkát végez a szegedi III. kerületi tanács megrendelésére a Petőfi Sándor sugárúton, a nagykörúttól a Vértanúk teréig. Korszerűsítik a közvilágítást ezen a szakaszon. Ez igen öröndetes, az viszont már kevésbé, hogy ennek a munkának a kapcsán a DÁV emberei nekiesnek a Petőfi sugárúti fáknak a közút, illetve az ügyvezető lovaglóút mentén. Azokat valóságilag megcsonkították. A vezetékhez az új oszlopokat nyilvánvalóan fel kellett állítani. Néhol azonban ezt akadályozták a közeli fák óda-hajló ágai. S mit tettek ilyenkor? Valósággal lenyalták a fákat, a szaksze-

rűség nem nagy dicséretére.

A III. kerületi tanács arról mit sem tudott, s ezt sérelmezi is. Annál inkább, mert a lecsontott fák vastag gallyait azóta is ott hagyta a DÁV, nem szálaltatta el, noha ez kötelessége lenne. Gazdag János, a DÁV üzemvezető-helyettese sajnálatát fejezte ki, hogy a III. kerületi tanács értesítése nélkül olyan szakszerűtlenül végezték el a fák nyelését. Ezt az ott dolgozó csoportvezető saját „szakállára” rendelte el, s ezért már felelősségre is vonták. A DÁV ugyancsak intézkedett, hogy a gallyakat napokon belül elszállítsák az útból.

Csak akik megérdemlik

Ne legyen fizetéskiegészítés a prémium

Prémium vagy nyereségrészesedés? — Sokszor tették fel a kérdést az ipari vállalatok gazdasági és műszaki vezetői eddig. És joggal. Az elmúlt években a nyereségrészesedés rendszere és a prémiumfeladatok között nem volt lényeges összefüggés. Sőt, sokszor ellentétes irányú érdekeltséget jelentett a két ösztönzési forma. A vállalatvezető egy-két, sokszor nem az egész vállalat tevékenységét jellemző termelési mutató teljesítése mellett tört lándzsát, mert ezen múlt a prémiuma. Emiatt gyakran kevesebb lett a nyereség, mint amennyinek a létrehozására a vállalat dolgozói képesek lettek volna.

A kormány közelmúltban megjelent határozata alapján 1966. január 1-től az iparban és építőiparban dolgozó műszaki és adminisztratív vezetők prémiumrendszere megváltozik. A változások röviden így foglalhatók össze: a vállalatok általában az eddiginél nagyobb, az 1965. évi prémium hetven százalékának megfelelő összeg felett szabadon rendelkezhetnek. Ennek az összegnek odaítéléséről a vállalat vezetői döntenek, ők írják elő, milyen feladatokért, kik kaphatnak prémiumot. A keret felhasználása, kivételes esetekben, a pénzügy maximum húsz százalékáig szólhat bele a felügyeleti szerv — minisztérium, iparigazgatóság — többnyire a műszaki fejlesztésre vagy az exporttervek teljesítésére vonatkozó prémiumfeladatok előírásával.

A prémiumrendszer alapvető módosítását jelenti, hogy az összeg a nyereségrészesedés alakulásától függ, tehát a vállalatok — a nyereségrészesedési napok számától függően az alapösszeget kivül még további prémiumkeretet kapnak. Ez a növekedés nem terheli a vállalatnál egyébként is felhasználható nyereséget, másszóval tehát „plusz-pénz”.

Itt álljunk meg egy pillanatra. Az érintett műszakiak körében a rendelet megjelenése óta az a legizgalmasabb kérdés: több lesz, vagy kevesebb a prémium? Egy mondatban így foglalhatjuk össze: ez személy szerint tőlük és a vállalat tevékenységétől függ. Mert, ha az 1965. évi prémiumkeretet száz százalékának tekintjük, akkor általában ennek hetven százalékát minden további nélkül megkapják a vállalatok. Az elért nyereségrészesedési napok után meg ez emelkedhet, az 1965. évi keret 130 százalékáig, tehát az idei évhez mérten harminc százalékkal több lehet a kifizetett prémium.

Úi a rendeletben,

hogy megszűnik a felső határ, mert eddig az alapfizetés legfeljebb negyven százalékát tehetette ki a prémium. Egy-egy különösen fontos feladat esetén a vállalat igazgatója akkora prémiumot állapíthat meg, amennyit szükségesnek ítél.

nincs korlátozás. A prémiumfeladat kiírásába és összegszerűségébe sem szólhat bele a minisztérium. Megszűnik tehát az az aldatlan állapot, hogy prémiumfeladatokat kelljen kreálni, sokszor szinte kitalálni, ahhoz, hogy jól dolgozó vezetőket jutalmazni lehessen. Ha egy vezető a számára kötelezően előírtnál többet és jobban dolgozik, akkor meg lehet jutalmazni, minden mondvcacsínált ürügy nélkül.

A vállalatok igazgatóit és főmérnökeit a következő években a vállalat összeredménye alapján, utólag premizálják. Ez az intézkedés remélhetően a vállalatok jobb gazdálkodását segíti majd, mert az igazgató elsődleges anyagi érdeke is az lesz, hogy a mérlegbeszámoló minden tekintetben jó eredményeket tartalmazzon. Régebben például voltak olyan országos vállalatok, ahol az igazgató a selejt két százalékos csökkentésért kaphatott csak prémiumot. Érthető, ha ilyen esetben ezt tekintette fő feladatának és természetesen ezt szorgalmazta munkatársainál is. Így a helyes elgondolások nem egyszer szükségszerűen eltorzultak a gyakorlatban.

Természetesen az új

prémiumrendszer sem csodaszer. A végrehajtás során dől el, hogy rendelt marad-e vagy pedig a dolgozók és az egész népgazdaság érdekeit jó irányba terelő gyakorlat. Az a cél, hogy ne „centizgessenek” a prémiumkifizetéseknél, a jó munka alapján azok, akik megérdemlik differenciáltan kapjanak jutalmat, ne legyenek bérelt helyek, ne legyen fizetéskiegészítés, hallgatólagos megegyezés: „kapsz kétezer forintot, plusz havonta háromszáz prémiumot”. Persze, ehhez bátran kell felhasználni a rendeletadta lehetőségeket, élni kell vele. Merni jutalmazni, ha azt kiérdemelték, vagy egyáltalán nem adni semmit.

A rendelet érdekelté teszi a gazdasági vezetőket a nyereség növelésében, mert ha jól dolgozik a vállalat, több jut nekik és több a dolgozóknak.

D. K.

Facsemeték megérkeztek

Szegedi Földművelésügyi-kezet Szent István tér 3. szám alá. Kapható külön-bözö alma, körte, kajszibarack, őszibarack feleségek. X.S. 18 347